

Teorie a didaktika sportovních her

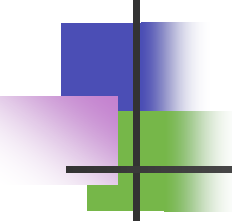

Vznik a vývoj sportovních her

- Historickým předchůdcem sportovních her jsou již od **starověku** hry pohybové -2697 před našim letopočtem hrávala hra cu – t'u – cu
- **Ve středověku** se začínají objevovat náročnější pohybové hry
- V období **novověku** měl vývoj vědy a techniky velký vliv na rozvoj pohybových her
- **Sportovní hry** vznikají nejprve v nejvyspělejších státech západní Evropy. Základním kritériem vzniku sportovní hry se považuje datum publikování jejich pravidel

-
-
- Jako první vznikla v Anglii v roce 1727 sportovní hra kriket, v roce 1863 fotbal a v roce 1873 tenis. V USA vznikl v roce 1891 basketbal a v roce 1895 volejbal. V Kanadě v roce 1878 vznikl lední hokej a v Dánsku v roce 1898 vznikla házená o 7 hráčích
  - Popularizace sportovních her stále rostla. Dokazuje to i fakt, že v roce 1896, kdy byly v Aténách zahájeny první letní olympijské hry, je na programu her jen jedna sportovní hra a v roce 2004 v Aténách jejich počet stoupl až na dvanáct

Charakteristika sportovních her

- hra je spontánní činnost
- spojuje se ze svobodnou volbou, dobrovolností, libovůlí
- vynucená, resp. přikázaná činnost není hrou
- hra je samoučelná činnost, má smysl a význam sama o sobě
- uskutečňuje se jen kvůli hře samé
- nevytyčuje si dosažení nějakých jiných konkrétních cílů a výsledků
- hra poskytuje zábavu a potěšení, spojuje se s příjemnými prožitky a radostí
- poskytuje uvolnění a osvěžení, působí jako odpočinek
- hra je společenská činnost, většina her vyžaduje jednoho nebo více spoluhráčů

Hry rozdělujeme podle určitých kritérií.

Například Příhoda (1970) rozděluje hry do čtyřech skupin

- hry instinktivní
- hry senzomotorické
- hry intelektuální
- hry společenské

Co je pohybová hra a jak ji chápat?

- Pohybové aktivity
  - Herní
  - Úpolové
  - Závodivé
  - A další
  - Otevřená a přístupná dalším druhům pohybových aktivit

Rovný (1981) rozdělil hry do dvou základních skupin:

- hry společenské
- hry tělovýchovné

pohybové hry rozdělujeme do tří skupin:

- Brankové (intenzivní) pohybové hry
- Síťové pohybové hry
- Pálkovací pohybové hry

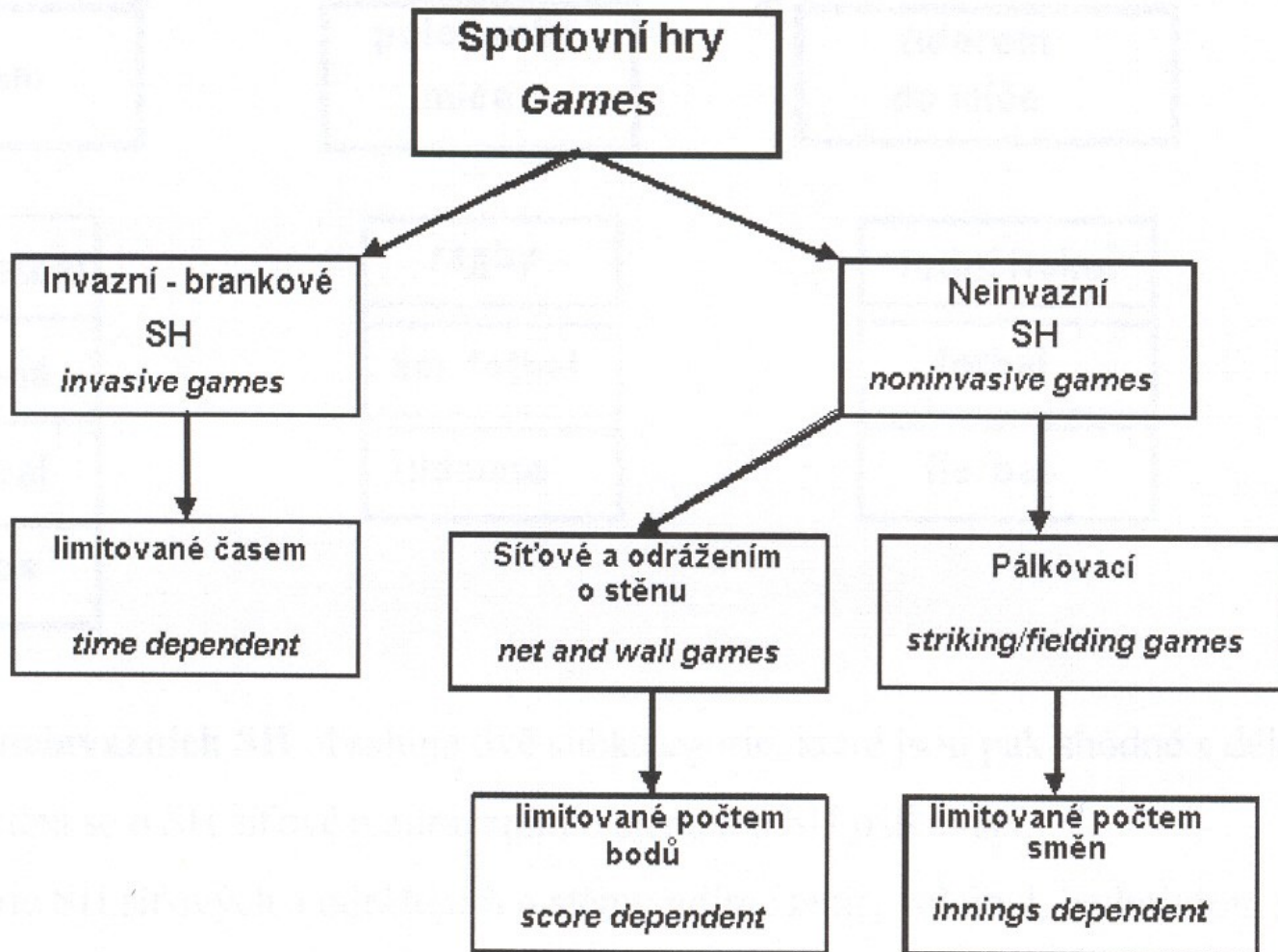

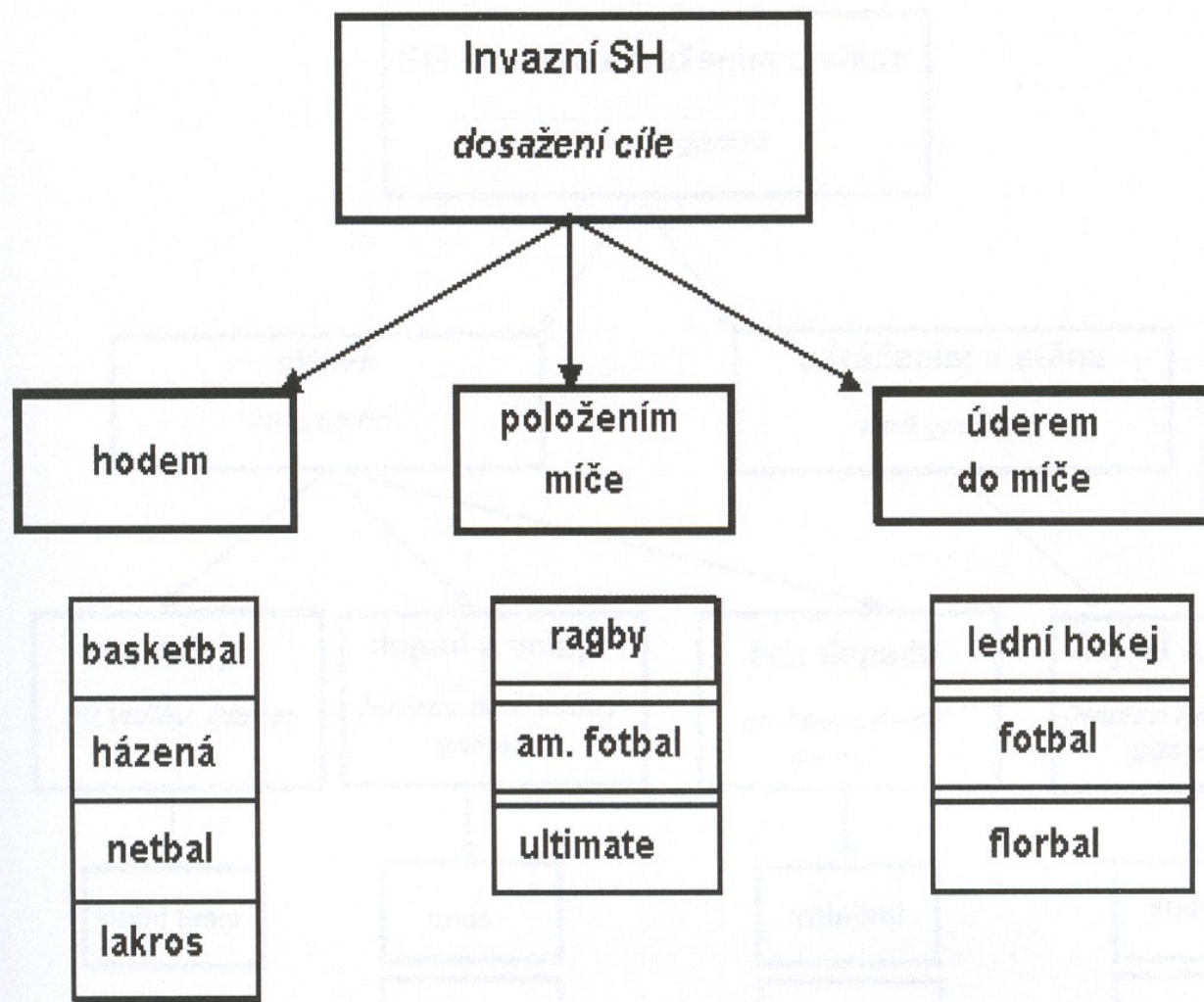
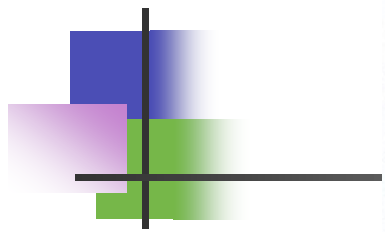
Označení jakékoliv konkrétní aktivity – vyžaduje specifikující adjektivum

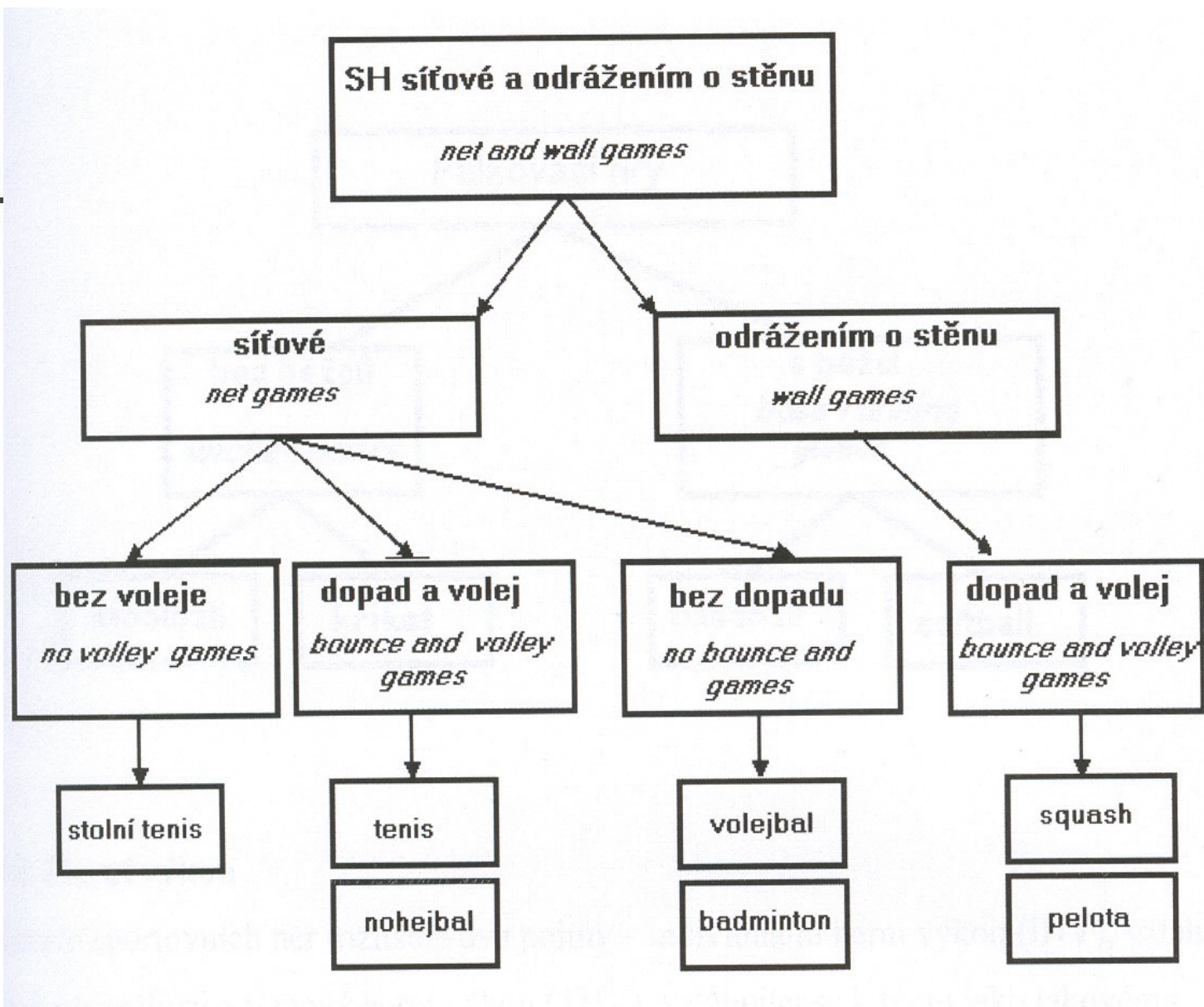
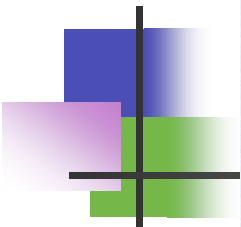

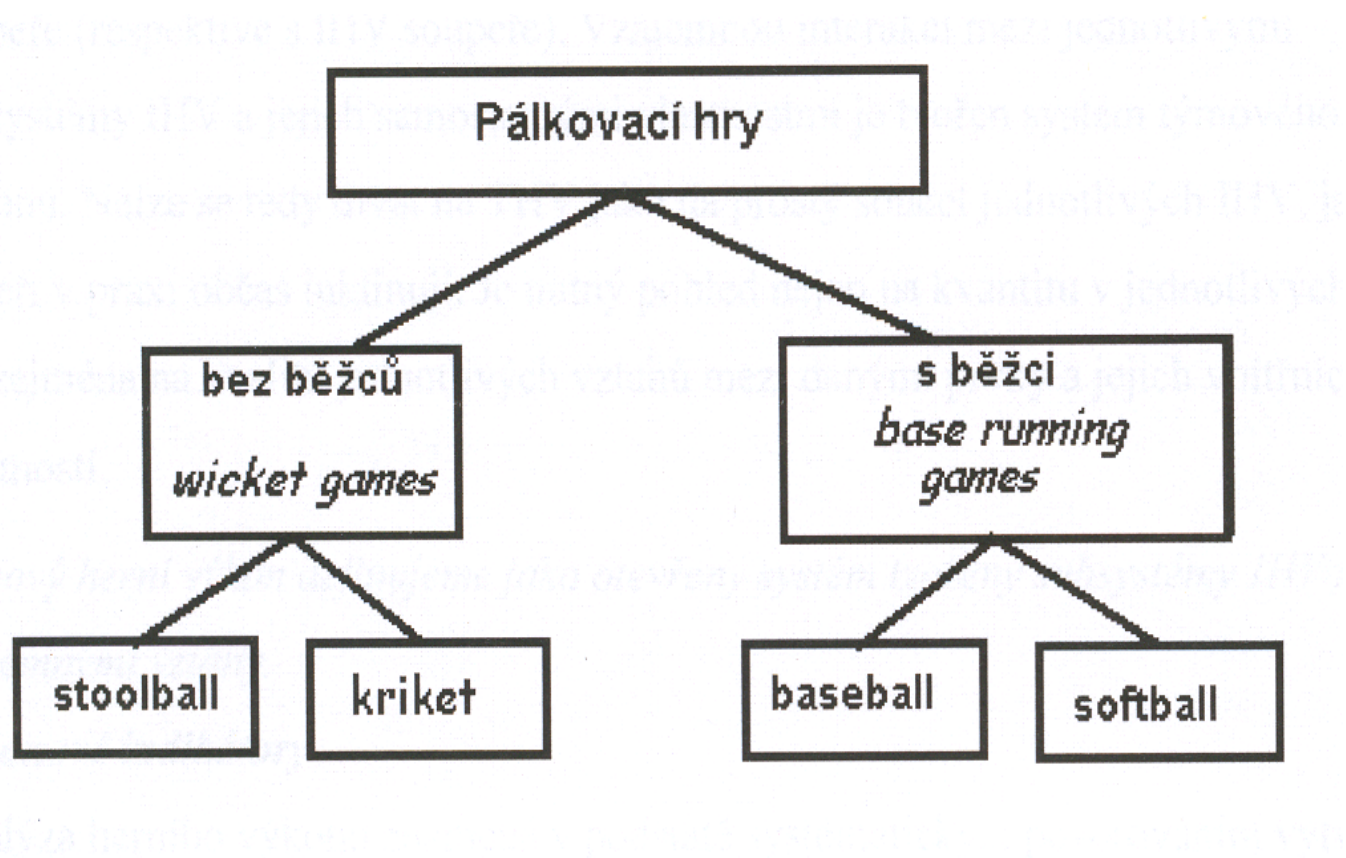
- Kultovní hry
- Olympijské hry
- Naboženské hry
- Rituální hry

Didaktické zásady

- zásada uvědomělosti a aktivity
- zásada názornosti
- zásada soustavnosti
- zásada přiměřenosti
- zásada trvalosti

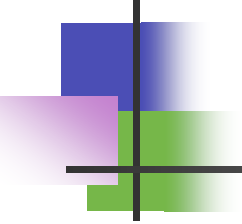

Didaktické metody

Podle Mojžíška (1975) dělíme vyučovací metody na:

- motivační
- expoziční
- fixační
- diagnostické a klasifikační

ANALÝZA OBSAHU HRY

Rozbor obsahu hry

Fáze hry - družstvo v průběhu zápasu střídavě útočí nebo brání, tyto části hry nazýváme fáze hry

- **Útočná a obranná fáze hry**
- **Útočná fáze** začíná získáním míče
- **Obranná fáze** začíná ztrátou míče

Herní situace

- standardní herní situace
- typické herní situace
- jedinečné herní situace

Herní činnosti dělíme na útočné a obranné

- činnosti jednotlivce
- řetězce herních činností jednotlivce
- herní kombinace
- herní systémy

Herní výkon

- Buzek (1999) rozlišuje dva základní druhy herního výkonu:
-
- *individuální herní výkon* - IHV (herní výkon hráče)
- *týmový herní výkon* - THV (herní výkon družstva)

Didaktické formy

- Pod pojmem **didaktické formy** rozumíme vnitřní uspořádání řízení didaktického procesu žáků ve vyučovacích hodinách. Mezi didaktické formy řadíme:
  - organizační formy
  - sociálně - interakční formy
  - metodicko - organizační formy

Organizační formy tréninkového procesu

- Průpravné hodiny
- Hodiny určené na nácvik herních činností (axpoziční)
- Hodiny určené na zdokonalování (fixační)
- Hodiny určené na zápasy (herní hodiny)
- Kontrolní hodiny (diagnostické)
- Monotematický typ hodiny
- Smíšený typ hodiny

Vyučovací hodina tělesné výchovy a tedy i sportovních her má svoji specifickou strukturu

---

Nejpoužívanější je dělení na 4 části

- úvodní
- průpravná
- hlavní
- závěrečná

Sociálně - interakční formy

Na základě vzájemného vztahu subjektu (trenér) a objektu (hráč) rozlišujeme tyto sociálně – interakční formy:

- Kolektivní (hromadná) forma
- Skupinová forma
- Individuální forma

Metodicko – organizační formy

- Průpravná cvičení 1. typu
- Průpravná cvičení 2. typu
- Herní cvičení 1. typu
- Herní cvičení 2. typu
- Průpravná hra
- Vlastní hra

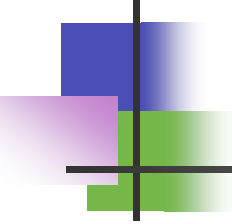

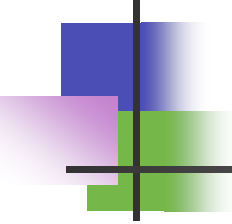
Literatura:

- Nykodým, J., et.al. Brno. *Teorie a didaktika sportovních her* Masarykova univerzita : FSpS MU, 2006. 120 s. 1. vydání. ISBN 80-210-4042-4.
- DOBRÝ, L., VELENSKÝ, E. *Košíková – teorie a didaktika*. Praha: SPN, 1980
- PERÁČEK, P. et al. *Teória a didaktika športových hier I*. 2 vyd. Bratislava, Univerzita Komenského 2004. s 184, ISBN 80-89197-00-0
- BUZEK, M., PROCHÁZKA, L. *Česká fotbalová škola*. Praha: Olympia, 1999.
- DOVALIL, J., et.al. *Výkon a trénink ve sportu*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2002. 336 s.
- MELIŠOVÁ, L., *Plánovanie výučby športových hier na základných a stredných školách*. In: *Teória a didaktika športových hier*. Bratislava: UK

-
-
- DOVALIL, J. et.al. *Sportovní trénink. Lexikon základních pojmů*. Praha: UK Karolinum, 1992
  - KOČÁNI, L.: *Teória a prax hernej prípravy*. SPN Bratislava 2000.
  - MOJŽÍŠEK, L. *Vyučovací metody*. Praha: SPN, 1975.
  - PERÁČEK, P. et al.: *Teória a didaktika športových hier I. 2 vyd.* Bratislava, Univerzita Komenského 2004. s 184, ISBN 80-89197-00-0
  - RYCHTECKÝ, FIALOVÁ, L. *Didaktika školní tělesné výchovy. 2. přeprac.vyd.* Praha: UK Karolinum, 1998, 171 s.
  - VILÍMOVÁ, V.. *Didaktika tělesné výchovy*. Brno: Paido, 2002.s106, ISBN 80-7315.033-6
  - ZAPLETALOVÁ, L. PŘÍDAL, V.: *Volejbal. Teória a didaktika volejbalu*. FTVŠ UK Bratislava, Vysokoškolské skriptá 1996.

-
-
- OLIVOVÁ, V.: *Lidé a hry*. Praha, Olympia 1979.
  - PERÁČEK, P. et al.: *Teória a didaktika športových hier I*. 2 vyd. Bratislava, Univerzita Komenského 2004. s 184, ISBN 80-89197-00-0
  - PŘÍHODA, V.: *Ontogeneze lidské psychiky*. Praha, SPN 1970.
  - ROVNÝ, M.: *Funkcia pohybovej hry v živote človeka*. In: Acta Facultatis Educationis Physicae UC. Bratislava, Univerzita komenského 1981, s. 103 – 151.
  - TOMAJKO, D.: *Pohybová hra*. Habilitační práce. Olomouc, Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého 1998.
  - TULIPÁN, F.: *Vzdělávací program základní škola*. 1. vyd. MŠMT ČR 1996, ISBN 80-7168-337-X
  - TULIPÁN, F.: *Učební dokumenty pro gymnázia*. 1. vyd. MŠMT ČR 1999, ISBN 80-7168-659-X

Děkuji za pozornost 😊